

MAGYAR KURIR

A' FELSÉGES CSÁSZÁR ÉS APOSTOLI KIRÁLY KE-
GYELMES ENGEDELMÉBŐL.

Indúlt Bétsből, Kedden Augustus 29 - ik napján, 1815 - dik esztendőben.

Frantzia Ország.

A' Szövetséges Fejedelmek a' Frantzia Ország ő általok elfoglalt departamentjeire avagy osztályaira, és azoknak adminisztrációjára nézve e' következő fundamentumpontokon egymásközt megegyeztek: 1. Fr. ország két részre elosztattatik, és egy része a' szövetséges hadi seregek által elfoglalva tartattatik, más része pedig a' Királynak általadattatik. 2. Az a' szövetséges armádák által elfoglalt része négy osztályra, u.m. egy az Orosz, második az Austriai, harmadik az Anglus, negyedik a' Pruszsziai seregek számára — fog felosztattatni. 3. Minden osztályban az azt elfoglalva tartó Hatalmasság által egy vagy több Gubernatorságok fognak felállittatni. 4. Ezen Gubernatoroknak tisztheli köteleességek tsak a' leszen, hogy azon tisztviselőket, a' kiket Frantzia Országi Király az ő hivataljoknak tellyes és szabados viselésébe helyheztetni fogja, szemügyben tártssák, és tsak azon tárgyakra, a' mellyek a' hadi seregek számokra való eleségnek megszereztetését érdeklik, egyenesen, 'stulajdonképen való befolyások legyen. Ehez képest a' Frantzia tisztviselők is a' Királytól parantsolatot kapni fognak, hogy a' Gubernatoroknak utasításait, és rendelkezéseiket pontosan tellyesítsék, melly dolognak annál nagyobb bizonyosságára minden Prefektus mellé egy guber-

nialis kommissarius fog tétetődni. 5. Az elfoglalt osztályokban semmi pénzbeli contributiót avagy hadi adót sem a' General-Intendenseknek, és a' gubernialis tiszteteknek kiírni, és beszédeni nem szabad, és minden intézetek, mellyek azoknak beszédésekre nézve megtétettek vala, azonnal megszűnnek. 6. Ellenben a' hadi seregek tápláltatások és ruháztatások az osztályokban requisitiók által fognak beszédeni. 7. A' Gubernatorok a' már kiírott, beszédett, és még hátra lévő contributiókról, és ruházat eleségheli adózasokról való számadásait fogják a' jövődöbéli eligazítás végett beadni. 8. A' Gubernatoroknak legfőbb gondjok leszen a' közönséges tsendeséget és hátorságot fenntartani és mindent, a' mi azt megháborithatná, eltávoztatni, különösen pedig a' Királytól rendelt tisztviselőket gyámolítani, és azokkal azon figyelemmel bänni, melly a' szövetséges uralkodó Fejedelemnek tisztviselőire illendő. 9. Azon Gubernatoroknak köteleességekben áll a' hadi seregek élelmekről való gondoskodás; 's ennél fogva a' mezei jószágok eltakarittatása, és az ahöz megkívántató húzó marháknak megszereztetése. 10. A' katonatisztviselők is hasonló principumokat fognak tartani. Azonközben a' nem sokára elkövetkezendő további rendelkezésekig a' közönséges kaszszákra való felvigyázásról le ne tegyenek a' Gubernato-

rok, hanem bölts magok viseletek által azon iparkodjanak, hogy azon közönséges pénzekből, a' mellyeket most a' Frantziatisztviselők szokás szerint beszédni fognak, még most azon departementekből semmi ki ne vitessen.

Orosz Császár Eö Felsege e' f. h. 9-dikén a' maga armadáinak egy korpusával nagy katonamustrát tartott. Ezen korpus mintegy 30.000 főből, gyalog, lovas, és ágyúzó seregekből állott, és a' mellyek reggeli 6 órakor fegyverbe öltöztek. Tizenegy órakor megjelent a' Császár, a' Fels. Austriai Császár, és a' Pruszsiai Király társaságokban; ezeken kívül az *Angoulemi* és *Berry* Hercegek Eö a' Szövetséges Hatalmasságoknak sok General-Stábjaitól, a' kik közt *Wolkonsky* Printz, *Sándor* Császárnak Adjutánsa, *Wellington* Hercege, *Schwartzenberg* és *Lichtenstein* Hertzegek szemléltettek, kísértetve. A' midőn a' Császár a' katonasorok közt felfelé ment, közönséges örömkialtások hallattattak. A' katonamustra után a' *XV-ik Lajos* piatzára lovagolt a' Császár, a' hol minden katonaság soronként ő előtte elment, és azután kvártélyhelyeire elmarozott. Az Austriai Császár és a' Pruszsiai Király Orosz formaruhát viseltek ezen alkalmatossággal. Ferentz Császár, és *Fridrik Wilhelm* Király a' *Sándor* Császárnak két oldalán jártak. Az Orosz hadi seregeknek magokviseletek díszes volt, és valóban megbetsülést érdemlő; különösen szép volt az ágyúzó sereg, és a' vasasok ott volt tsapatja.

A' *Morfontainei* várban lévő minden háziátorok, melly vár a' *Bonaparte Jósefé* volt, a' Szövetséges Fejedelmek tisztviselőiknek parantsolatjából mind eladattattak közönségesen. Ez a' *Bonaparte Jósefé* és *Jeromos*, a' mint Frantzia ujságlevelek beszélik, e' h. 8-dikén *Párisban* fogságra tettek,

Muratvölt Nápolyi Király az Alpesi hegyek közt szökevényül tévelyeg.

Az *Avignoni* nemzeti testőrző sereg *Massena* Marsalt Hazaárulóknak vádolta be, a' Királynál, azon nyilvánosságos megjegyzéssel, hogy az ő egy hatalmában állott volna a' *Bonaparténak* *Páris* felé való marsirozását megakadályoztatni, ha ő a' maga kötelességének megfelelt volna.

Vandamme e' h. 4-dikén *Lymogesbe* a' maga Generalstábjával megérkezett vala, és úgy tette magát, mintha az a' Királynak ő eránta kiadott rendeléséről (megfogatásáról) semmit sem tudna. Az oda való tisztviselők bizonytalankodtak azon, hogy ő eránta miként viseljek magokat, *Soult* Marsal a' maga *Castres* mellett fekvő *St. Amandi* jóságában vagyon, de politizai felvigyázás alatt.

Labeoyere Oberster, a' mint mondják, ítélőszék előtt kikérdeztetvén a' Martziushan előfordult szomorú történetekre, és azoknak eszközlőikre nézve, sok fontos kivallásokat tett. A' *Párisból* érkezett újabb tudósítások következtében, a' katonai ítélőszék halálos büntetést mondott ő reá.

A' közönséges levelekben egy *Parisban* költ illy foglalatú irás találtatik: „A' 20,000 Francziáknak vére, melly a' *Waterlooi* mezőkön folytki, úgy látszik, hogy már elfelejtetett. De még is mindazáltal sok nyughatatlanság vagyon Frantzia Országban. Az erősségek ostromoltatnak, és lövöldöztetnek, és imitt amott dühösködik az egyenetlenség. A' Párisiak látszatnak tsendességben, sőt azt lehetne mondani, boldog állapotban lenni. Még eddig semmi időpenthán sem jártak az emberek olly számosan a' teatromokba, a' kávé és játékos házakba. Még soha sem kereskedtek a' fő városnak lakosai olly hasznosan, és soha nem gyűjtöttek annyi pénzt össze, mint most. Ha tsak az ember a' *Veri* szálakra, *Tivoli* sétáló helyekre, és a' *Palais*

Royal galériaira mégyen, ... mindenütt tsupa szerentsés emberekre akad, és ezekről itelvé, a' Francia Országának zivataros megrendüléseit mintegy már 50 esztendővel ennelötte voltakak lenni gondolja az ember. A' szép nemen lévőnek felettebb való tzifrálkodásait, és a' módinak teholyodóságait, 's negédes multságait látja, azt gondolná az ember, hogy a' mult Mártzius 20-dik napjától oltá Francia Ország bekességét egyetlen egy fobáskodás sem háborította meg, hogy egyetlenegy könytsej sem hullott ki szeméiből.

„A' vörös szegfűvirágok még mindenkor a' belső bekétségnek jeléül a' ruhagomblyukán viseltetnek. Sok derek polgárok és jó házi atyák viselték gomblyukban ezt a' szép virágot, a' nélkül hogy azt meggondolták volna, hogy az egy megvetetett jel légyen. Ha tsak egy illy virágot téptekle valaki ruhájáról, más nap ezer meg ezer olly virág jelent meg helyette, és pedig nem annyira valami politika részrehajlásból, avagy gondolatlan viszszaemlékezésből, mint inkább a' boszszukodásból, mellyet a' férjsiak közt uralkodó ellenkező gondolkodások felélesztettek. Ezen történetek mellett senki sem nyert többet, mint a' virágúrúlonék. — Azonban még minden nap *Párisban* és más városokban nyughatatlanságok történnek, a' mellyeknek az a' következesek, hogy sokan fogságra vitetnek.

Nagy Britannia.

A' Fels. Szicziiai Királynak a' Fels. Londóni udvarhoz küldött követje Printz *Castelcicala* e' f. h. 1-6 napján magános audienzián volt a' Regens Hertzegnél, a' mellyben arról tudósította Eő Kir. Hertzegségét, hogy a' *Nápolyi* Kir. Szék előbbi állapotja vissza tétett.

Madame *Patterson Bonaparte Jeromos* első felesége, a' kit mindazáltal mivel Amerikában a' bátya hite nélkül vette volt el feleségül, kentelen volt elhagyni, egy Amerikai hajón *Liverpoolba* jött, és az oda való

főrangú familiáktól mind erköltsitulajdonságaira, mind szerentsetlenségére nézve igenbarátságosan fogadtatott; onnan pedig magános dolgaiban Francia Országba utazik. Az e' h. 27-ikén Londönből jött 12-ik Augustusi tudósítások szerint, a' *Northumberland* hajó, a' mellyen t. i. *Bonaparte* a' *Sz. Ilona* szigetébe vitetik, minekutánna a' várt fegyveres és eleséges hajók *Weymouthból* hozzá érkeztenek volna, Aug. 11-ik napján kedvező széllel *Sz. Ilona* felé utnak indúlt. — Ellenben ugyan azon napon egyik a' *Bonaparte* Generálisai közül (nem bizonyos ha *Savary*, vagy *Lallemand* volt - é) a' Francia partokra egy briggen vitetett, hogy ott a' Francia kormányshoz kezebe adattassék.

A' Londóni ujságlevelekben következő nevezetes foglalatú irás találtatik: Ideje volt, ugymond, hogy *Bonaparte* a' mi szomszedságunkból elment; mivel nagyon szemebetünő emberséggel és figyelmességgel viseltettek mindenek ő eránta. Távol földről számos emberek jöttek az ő látására és tiszteletére, még *Northumberlandból* és *Schottlandból* is. Boszszúságból mondhatom, így szöll továbbá azon tudósító, hogy az őtet látni kívánók meglátván őtet nem tsak süvegeiket levették előtte, sőt világosan örvendező kiáltással fogadták őtet, 's ez által igyekeztek szerentsétlenségében vigasztalni.

A' *Bonapartét* látni kívánók sókasága egész az utolsó szempillantatig mind inkább nevededett, és néhánykor 10.000 főre is reá ment. Az efféle tolongás alkalmatosságával egy tsajka felfordult, a' mellyből egy házgazda kiesvén életét elvesztette, 's feleségén kívül 4 gyermekét hagyta maga után; még is mindazáltal ezen egy szerentsétlenségén kívül több éppen nem történt. Végtere a' *Bellerophon* utnak indúlása előtt sokkal nehezebb volt ahhoz közelíteni; mivel azzal távoztatták el tőlle a' nézőket (a' mi hihetőképpen szántsándékkal a' végett kihírleltetett, hogy annál fogva a' néző sokaságot lehessen hátratartóztatni) hogy egy

Spion *Bonaparténak* szőlő levelekkel akart volna a *Bellerophonra* menni. *Bonaparte* a' fejér öltözetét mosás végett *Plymouthba* küldötte; ez az ő fejér öltözetje olly nagy betsben tartatott, hogy sok emberek ingeket, lajblikat vettek fel magokra, avagy nyakraválókát kötöttek egy szempillantásig a' nyakokra, hogy azt mondhassák, hogy *Bonaparte* ruhából valamit testeken viseltek. Az ingei legfinomabb kambrikból valók, és némellyek L. betűvel és koronával; mások pedig vörös selyemmel ki varrott N. betűvel és Császári koronával voltak megjegezve.

Bonaparte kintsei, és minden vagyona, azon kívül a' mire elkerülhetetlen szüksége van, elpétséltetett, és fog, a' mint mondják, Angliában tartattatni, nehogy módja lehessen újabb fortélyoknak koholására, és északlészére; de ő azon jószágainak lajstromát magával elvitte, és arra való szabadság is meghagyatott néki, hogy azokat halála előtt annak testálhatja, a' kinek akarja. Ő néki tsak 200 guinét (1200 tallér) szabad volt kész pénzben elvinni magával.

A' Londoni *Courier* Aug. 12-ik napján költ darabjában ezeket olvassuk: A' *Sz Helena* szigetének *Bonaparte* jövődébéli lak helyeül való választatása többeket a' mi korespondenseink közül félelembe ejtett, mivel azok előre felelszik: 1). hogy *Bonaparte* ezen szigeten szabadon fog élni, 2). hogy neutrális hajóknak szabad leszen azon szigeten kikötni, 3). hogy az őrző seregben tökéletesen bizakodni nem lehet, és hogy ez a' sziget nem az Angliai Korónának, hanem a' napkeleti indiai kereskedő társaságnak tulajdona. Az első ellenvetésre nézve, így szöll a' nevezett Londoni *Courier*, mi Olvasóinkat tehetjük bizonyosokká, hogy éppen nem azon szánkekkel vitetik azon szigetre *Bonaparte*, hogy ott szabadságban élhessen, hanem ottan is olly rendes és szoros felügyezés alatt le-

szen, mint ha az Anglia Országban véle történt volna, és hogy néki tsak a' szabad levegőbe járni és mozdulást tenni fog megengedtetni. 2. Minden neutrális hajók azon szigettől mind addig elzárva maradnak, valameddig *Bonaparte* ott fogságban leszen; ezen tekintetben tehát semmi veszedelem nem leszen. 3. Ő egy az Angliai Király szolgálatjában lévő Generális, és egy Admirális ügyelése alatt fog azon szigeten lenni. A' napkeleti indiai társaságnak őrző serege onnan el fog menni, és egy Anglus linearegiment helyébe fog tétetődni. Mind ezen intézetekre nézve nintsen a' világon egy hely is, melly felényig is olly bátorságos volna, mint a' Sz. Ilona szigete. A' szokott bátorságán kívül, ezen szigetnek azzal is a' több más olly helyeket fellyülhaladja, hogy az tsak egynehány órányi meszszeségre terjedki, és igen kevés lakosai vannak; hogy igen meszsze fekszik nem tsak Európától, hanem minden más száraz földtől is, hogy a' neutrális hajókat onnét ellehet tiltani, és annál fogva minden közösülést félbe szakasztani.

Egy Angliai alkalmas inzsenörtiszt fog haladék nélkül *Sz. Helenára* küldettetni. Nem sokára még különös kommissáriusok is a' szövetséges Fejedelmek részéről fognak oda utazni, és mind egyik különösen *Bonapartéra* vigyázni. Mihelyt *Bonaparte* azon sziget földjére lép, azon szempillantattól fogva nem tsak Angliának, hanem minden más szövetségeseknek is foglyok leszen. A' Londoni újságlevelek azt írják, hogy ötlet tsak az ő utazásának ideje alatt lehet úgy tekinteni, mintha magamagát az Angliának őltalma alá vetette volna. Hogy ha az oda való utazása közben meghal, úgy egyedül Anglia megfelel érette; és azon esetre a' holt teste is Angliában fog eltemettetni — *Canadától* nem meszsze az Angliai *Penelope* nevű fregát hajótörést szenvedett és elsüllyedt.

Helvétzia.

A' *Bassanói* Hertzeg (Maret), a' ki Hel-

vetziában a' St. Galleni Oberslieutenant *Brondli* által valamely tévelygésből *Allamandi* várban megfogattatott vala, ismét szabadon bocsátatott, azzal a' megjegyzéssel, hogy tetszése szerent vagy Frantzia országba, vagy pedig a' Helvetziai Kormány-széknek további rendeléséig Helvetziának belső tartományaiiba mehessen. Mellyhez képest ő familiájával együtt *Bernbe* utazott.

Hadi történetek.

Az Austriai Olaszországi armáda, az *Izera* és *Drome* folyóvizek közt számára kirendelt kantonokba, avagy kvártélyhelységekbe szál; a' *Bianchi* Generál korpusa déli departementeket foglal el; a' Szárdinai hadi seregek *Gap* és *Grenoble* városokban vagynak.

F. M. *Blücher* a' maga nagy fő hadiszállását *Rambouilletből* e' h. 14-ikén *Cacn* városába általtenni szándékozott. — A' Pruszziai hadi seregek azon városoknak, a' mellyek magokat megadni nem akarják, megbódoltatásokon keményen munkálódnak.

A' *Bázeli* tudósítások e' f. h. 14-ik napján ezeket jelentik: Egy éppen most ide megérkezett kurir a' mi Kormányzékünkhöz levelet hozott, a' mellyben az megkérítettik, hogy igen sok nevezetes hadi személyeknek számokra kvártélyt készítsen, a' kik a' *Hüningseni* erősség ostromlataján jelen fognak lenni. Azok közül többen feleségeikkel együtt fognak idejönni. A' többek közt *Barclay de Tolly* Hercteg és *Hertzegné* neveztetik, az Austriai Csász. Koronaörökös, két Orosz Nagy-Hercegek, és sok más Németországi Hercegek és Uraságok. A' forma szerént való ostromlás e. h. 18-ik vagy 20-ik napján fog elkezdettni, hogy ha a' még várt artilleriának addig való eljövetelet az útnak rossz minémüése meg nem akadályoztatja. E' h. 13-ikán egy veres, és egy három színű zászló szuratott fel a' *Hüningseni*

ni várban. — General *Barbanegre* a' *Hüningseni* erősség kommandánsa e' h. 15-ik napján számtalan ágyúdurrogatással innepelte meg ott a' *Bonaparte* születése napját. — A' *Montrougei* sikmezőn harmincz ezer szövetséges seregek fognak táborot ütni.

E' f. h. 14-ikén a' *Vincennesi* várból 18,000 puskák és 80 ágyú adattak a' szövetséges armádáknak által, a' *Párisi* Julius 3-ikán kötött alku 4-ik tikkelyének következésében. Ezen fegyverek a' most említett alku kötésének szempillantatjában, részszerent megjobbitás végett, részszerent mint depóban a' *Párisi* mindenféle fegyverműhelyekben voltak. Az alatt az idő alatt, míg a' megnevezett kötés aláíratatott, és *Páris* városa a' szövetségesek által elfoglaltatott, azon fegyverek alattomban *Vincennesbe* vitettettek, és most kitudódván a' dolog, a' szövetségesek által igasságos jussal kivátnak vissza.

A' *Landau* vidékiről e' f. h. 13-ikán költ tudósítások ezeket tartják: A' *Landaui* erősség békerítve marad; de az ostromló korpusnak seregei a' körül belől fekvő faluknak már éppen nintsen terhekre. Azonkívül, hogy a' hadi fenyték legszorosabb megtartása által magokat megkülönböztetik, már most elegendő kenyeret kapnak, minden ember egy font húst napjában, italt, riskását, aprókását és égett bort, úgy hogy a' helységeknek lakosai tsak kvártélyt és főzeléket adni kötelesek, a' mit a' nál örömelebb mivelnek, mivel hogy a' szegényebb lakosok mostanság inkább a' kantonaktól mintsem ő tőlök élnek.

A' Szövetséges hadi seregek, és a' Fr. Országi *Loire* vizen túl lévő armádák közt követezendő határlinea vonattatott;

A' Franczia armáda elfoglalja a' *Loire* folyóvizének tengerbe való szakadását és az *Allier* vizének torkalatja közt fekvő földet, innét az *Allier* mentében egész a' *Lozerei* Departamentnek határszéléig, innét ezen

Departement határszéle mentiben egész annak elválasztatásáig az *Ardechei* Departementnek határjain, és az *Ardechei* Departement határjainak folytatában egész az *Ardeche* vizének *Rhoneba* való befolyásáig, végtére a' *Rhone* mentiben egész annak beomlásáig a' közép tengerbe.

Továbbá a' szövetséges armádák számára kirendelt tartományok a' Berliini ujság-levelekben ekképpen határozatnak meg: Az Angliai armáda a' *Seine* és *Schelde* közt; a' Pruszsiai armáda a' *Schelde* és *Maas* folyók közt; az Orosz a' *Maas* és *Mosel* közt; a' Bavariai a' *Seine* és *Marne* közt; az Austriai armáda pedig a' *Rhenus* és *Loire* avagy Ligeris közt fekvő tartományt elfoglalja. *Páris* városa és egy a' folyóvizek közt fekvő kerület közösen marad elfoglalva, a' *Loire* vize pedig a' kantonoknak avagy kvártélyozásoknak határváá leszén.

Elegyes dolgok.

Párisban most nagy tsendesség uralkodik, semmi zenebonás kiáltások már most nem hallatnak, és a' békételenkedők politikai tisztviselők által zabolán tartatnak, kik annyival is inkább félelmesekek, mivelhogy mindenüvé járnak, és senkitől nem esmértehetnek.

Az *Austriai* és az *Orosz* Császár Eő Felségek e' f. h. 14-dikén *Francia* Király Eő Felségét meglátogatták, 's mind ketten egy óránál tovább nála maradtak.

Lengyelországból e' f. h. első napjaiban hat személyekből álló Deputatio küldetett *Sándor* Császár és *Lengyel* Király Eő Felségéhez *Párisba*.

Török Birodalom.

A' közelebb mult holnapi *Konstanczi*-napoli tudósításokban ezeket olvassuk:

A' *Brusai*, *Bolfii*, és *Castomunii* Basák a' lakosoknak nyomorgattatások miatt letettek vala. A' *Negropontei* *Bassa* *Nurredni* az elsőbbnek helyere tetetett. A' második *Aly Bassának* az *Asit Basa* előbbeni *Küjjanak*, az utoisó pedig *Hamialis Osman Basának* adatott.

A' *Hafis Aly Bassa*, és az ő zenebonás magaviselete ellen is a' *Widdini* őrző sereg panaszt küldött a' Császárhoz. Hasonlóképpen a' *Schillai* kommandáns ellen is a' fekete tengernek Asiai partjairól jöttek a' panaszok. Az onnan minapában jött panaszlók nagy kiáltásokkal töltötték el a' Nagy Vezér szállását, 's azt kívánták, hogy tüstént segéljen az ő nagy elnyomtatásokon.

Kapudan Bassa Nagy-Admirálisra bírta a' Fényes Porta azon rendelkezéseinek végére hajtatasát, melyek szerint a' Török tengeren és kikötőhelyeken a' háromszinü *Francia* szabadságvitorláknak, és a' *Napoleon* Sassainak felszurattatása szorossan megtiltatott.

Smyrnába két *Anglus* fregatok, egy hadi korvet és egy brig megérkezett; azon időtől fogva, a' miolta ezen 4 *Anglus* hajók *Smyrna* előtt állanak, a' *Bonaparte* Vice-Consulja *Fourcade* tanácsosnak lenni tartotta, semmi háromszinü vitorlákat sem a' Consulatus haza előtt, sem a' kikötőhelyben felszuratni; még is mindazáltal e. f. h. 1-ső napján is még *Napoleon* czimere a' Consulatus kapuja felett kitétetve vala, és *Fourcade* ur láttatott azt vágni, hogy az ottani Török Vezér parantsolatjából az letéptessen.

A' későbbi *Smyrnai* tudósítások szerint azon czimert az oda való *Gubernator*, a' Nagy Vezér parantsolatjára, valóba letétette.

Aug. 26-dik napján adtak 100 Forint Huszas pénzért 347 forintot Váltótételeben Egy Csász. aranyért 16 forintot 5 krt.